

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ
БИЛГЕЛӘМӘСЕ

«Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) 8.2 статьясындагы 1 пункты белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылууга карата гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен карауга алудан баш тарту турында

Казан шәһәре

2018 елның 28 сентябре

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснәтдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен алдан өйрәнгән судья Л.В. Кузьмина бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) (алга таба шулай ук — Татарстан Республикасы Законы) 8.2 статьясындагы 1 пункты белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр бозылууга карата шикаять белән үзенең балигъ

хокуклар һәм ирекләр бозылуга карата шикаять белән үзенең балигъ булмаган кызы мәнфәгатьләрендә эш итүче гражданка Р.Ф. Айнуллова мөрәжәгать итте.

Дәгъвалана торган нигезләмә буенча билгеләнгән тәртиптә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаж дип танылган, 2005 елның 1 гыйнварыннан соң исәпкә баскан, Россия Федерациясе Торак кодексының 51 статьясындагы 1 өлешенең 4 пунктында каралган исемлектә күрсәтелгән авыр хроник авырулардан интегүче инвалидларга, шулай ук әлеге исемлектә күрсәтелгән авыр хроник авырулардан интегүче инвалид балалары булган гайләләргә торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) бирелә.

Шикальтытән һәм аңа күшымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәжәгать итүченең балигъ булмаган кызы — Россия Федерациясе Сәламәтлек саклау министрлыгының 2012 елның 29 ноябрендәге 987н номерлы боерыгы белән расланган Гражданнарның бер фатирда бергә яшәүләре мөмкин булмаган хроник авыруларның авыр формалары исемлегенә кергән авыр хроник авырудан интегүче инвалид һәм ул 2016 елдан торак шартларын чираттан тыш тәртиптә социаль наем шартнамәсе буенча яхшыртуга мохтаж буларак исәптә тора. Ләкин торак урын әлеге вакытка кадәр аңа бирелмәгән. Гражданка Р.Ф. Айнуллова күрсәткәнчә, ул Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең башкарма органнарына һәм жирле үзидарә органнарына аның гайләсенә социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирү мәсьәләсе буенча мөрәжәгать иткән, ләкин аның бөтен мөрәжәгатьләре кире кагылган, чөнки ул караган гражданнар категориясенә торак урын сатып алу өчен торак субсидиясе (бер тапкыр бирелә торган акчалата түләү) бирелергә тиеш.

Мөрәжәгать итүче аларга бирелгән социаль наем шартнамәсе буенча торак урын алу хокуку Татарстан Республикасы Законы белән юкка чыгарыла алмый дип саный. Моннан тыш, Татарстан Республикасы

Законының дәгъвалана торған нигезләмәсе буенча субсидия бары тик социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннар бирелүгә мохтаж булган авыр хроник авырулардан интегүче инвалидларга гына бирелә. Димәк, социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирелүгә мохтаж булган авыр хроник авырулардан интегүче инвалидларның күрсәтелгән субсидиягә хокуки юк.

Бәян ителгәннәр нигезендә гражданка Р.Ф. Айнуллова дәгъвалана торған норма үзенең дә, аның балигъ булмаган кызының да конституциячел хокукларын боза дип саный һәм Татарстан Республикасы Конституция судыннан «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) 8.2 статьясындагы 1 пунктын хокук куллану практикасында аңа бирелә торған мәгънә буенча ул социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирудән баш тарту өчен нигез булып торған дәрәжәдә Татарстан Республикасы Конституциясенең 2, 13, 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 30, 54 (беренче өлеш), 55 һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. Татарстан Республикасы Конституция суды гражданка Р.Ф. Айнуллова тапшырган материалларны өйрәнеп, аның шикаятен карауга алу өчен нигезләр тапмый.

Татарстан Республикасы Законының 8.2 статьясындагы мәрәжәгать итүче тарафыннан дәгъва белдерелә торған 1 пункты Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметын тәшкил иткән иде инде. Татарстан Республикасы Конституция суды үзенең 2018 елның 10 сентябрендәге 19-О номерлы билгеләмәсендә шуны билгеләп үтте: Татарстан Республикасы Законы белән каралган хокукий җайга салу гражданнарның торакка конституциячел хокукин аларга максатчан субсидия биrud юлы белән тәэммин итүнең өстәмә гарантиясе булып тора, гражданнарның аерым категорияләре тарафыннан аларның торак шартларын

яхшыртуга хокукун гамәлгә ашыру ысулын билгеләүгә, шулай ук алар исәбенә башкалар белән беррәттән инвалидлар һәм инвалид балалары булган гайләләр кертелгән гражданнарның әлеге категорияләрен билгеләүгә юнәлгән һәм тулысынча Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән финанслана.

Татарстан Республикасы Конституция суды элегрәк берничә тапкыр күрсәткәнчә, дәгъвалана торган Татарстан Республикасы Законы белән каралган билгеләнеше тулысынча Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла торган гражданнарның аерым категорияләренең матди уңайлыкларына ярдәм итү булган хокукий җайга салу максатчан төсмөргә ия һәм гражданнарның аерым категорияләренә ёстәмә социаль ярдәм күрсәтү чарасы булып тора, аны билгеләү — Татарстан Республикасының бурычы түгел, ә хокуки. Бу аны бирү нигезләре һәм шартлары социаль-икътисади үсешнең әлеге этабындагы финанс һәм башка матди мөмкинлекләрне исәпкә алыш, республика тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә дигәнне аңлата (2016 елның 8 июлендәге 12-О номерлы һәм 2017 елның 12 июлендәге 32-О номерлы билгеләмәләр).

Мондый алым Россия Федерациисе Конституция Судының хокукий позициясенә дә туры килеп тора, ул билгеләп үткәнчә, социаль тәэминатны да кертеп, социаль яклауны Россия Федерациисе һәм аның субъектларының уртак карамагына кертеп (72 статья, 1 өлешнең «ж» пункты), Россия Федерациисе Конституциясе гражданнарның теге яки бу категорияләренә бирелә торган мондый яклауның конкрет ысуулларын һәм күләмнәрен билгеләми. Әлеге мәсьәләләрне хәл итү закон чыгаручының аерым хокуку булып тора, ул Россия Федерациисе Конституциясендә беркетелгән хокукларны гамәлгә ашыру гарантияләрен билгеләгендә социаль яклау чараларын, аларны дифференциацияләү критерийларын сайлап алуда, күрсәтелү шартларын һәм тәртибен регламентлаштыруда житәрлек дәрәҗәдә ирекле эш итә; ул шулай ук аларның күрсәтелү формаларын (ысуулларын)

сайлап алырга hэм үзгэртергэ хокуклы (2009 елның 10 ноябрендәге 17-П номерлы Карап; 2010 елның 9 ноябрендәге 1439-О-О номерлы Билгеләмә).

Шулай итеп, дәгъва белдерелә торган норматив нигезләмәнен Татарстан Республикасы Конституциясенә туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк, чөнки дәгъвалана торган норма үзеннән-үзе социаль наем шартнамәсе буенча торак урын алуга гражданнарның, шул исәптән мөрәжәгать итүченең hэм аның кызының федераль законнар hэм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы норматив хокукий актлары белән билгеләнгән хокукин гамәлгә ашыруда чикләүләр күздә тотмый, hэм ул, димәк, гражданнарның, шул исәптән гражданка Р.Ф. Айнуллованың hэм аның кызының конституциячел хокукларын боза торган буларак карала алмый. Шуңа бәйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бәйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәжәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Гражданка Р.Ф. Айнуллованың конкрет эше буенча хокук куллану органнары вазыйфаи затлары каарларының законлы hэм нигезле булубулмавы турынdagы мәсьәләне хәл итү исә Татарстан Республикасы Конституция судының Татарстан Республикасы Конституциясенең 109 статьясында hэм «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясында билгеләнгән вәкаләтләренә керми.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пунктына, 63 статьясына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче hэм икенче өлешләренә, 69, 72, 73, 100 hэм 101 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (2015 елның 5 декабрендәге 100-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы редакциясендә) 8.2 статьясындагы 1 пункты белән конституциячел хокуклар һәм ирекләр хокук куллану практикасында аңа бирелә торган мәгънә буенча ул социаль наем шартнамәсе буенча торак урын бирүдән баш тарту очен нигез булып торган дәрәҗәдә бозылуға карата гражданка Р.Ф. Айнуллова шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки шикаять «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый, ә мәрәжәгать итүче күйган мәсьәләне хәл итү Татарстан Республикасы Конституция суды карамагына керми.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Элеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданка Р.Ф. Айнулловага һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына жибәрергә.

4. Элеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 29-О

**Татарстан Республикасы
Конституция суды**